

Na temelju članka 55. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine: 119/22), članka 76. stavka 3. i članka 79. Statuta Veleučilišta „Marko Marulić“ u Kninu (u daljnjem tekstu: Veleučilište), Vijeće Veleučilišta na svojoj 13. sjednici održanoj dana 3. travnja 2024. godine, donosi:

ETIČKI KODEKS VELEUČILIŠTA „MARKO MARULIĆ“ U KNINU

I. PREAMBULA

Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu (dalje: Veleučilište), savjesno i dosljedno ispunjavajući svoju društvenu misiju, promičući i unaprjeđujući akademski integritet i akademske slobode, s ciljem promicanja načela etičke i profesionalne izvrsnosti u svim područjima zajedničkog i pojedinačnog djelovanja, donosi ovaj Etički kodeks.

II. OPĆE ODREDBE

II.1. Područje primjene i sadržaj

Članak 1.

- (1) Etički kodeks Veleučilišta je skup načela iz područja morala i profesionalne etike kao smjernica za profesionalni rad i javno djelovanje svih članova Veleučilišta.
- (2) Etički kodeks Veleučilišta utvrđuje etička pravila i vrijednosti kojih se u svom radu, djelovanju i ponašanju moraju pridržavati svi članovi veleučilišne zajednice.
- (3) Načela Etičkog kodeksa primjenjuju se na odgovarajući način i na studente te druge osobe koje nisu zaposlenici Veleučilišta, ako sudjeluju u radu i djelovanju Veleučilišta i ako se ponašanje i djelovanje tih osoba može izravno povezati s Veleučilištem.
- (4) Etički kodeks sadrži standarde ponašanja prilagođene potrebama Veleučilišta s obzirom na moralno opravdano i moralno neprihvatljivo ponašanje, uvažavajući načelo slobode znanstvenog i stručnog rada te čuvanja dostojanstva i ugleda Veleučilišta.
- (5) Svi članovi veleučilišne zajednice trebaju se pridržavati najviših etičkih vrijednosti poštenja, pravednosti, odgovornosti, vjerodostojnosti i međuljudskog poštivanja.
- (6) Svi članovi veleučilišne zajednice u obavljanju svoje djelatnosti dužni su čuvati ugled i dostojanstvo svoje profesije i Veleučilišta kao cjeline, te su dužni odgovorno se i etički odnositi prema drugim članovima Veleučilišta.
- (7) Cilj Etičkog kodeksa je stvaranje ozračja u kojem je svim osobama zajamčen razvoj u skladu s njihovim sposobnostima i sloboda u stupnju u kojem ne ograničava slobodu drugih osoba.
- (8) Izrazi koji se koriste u ovom Etičkom kodeksu a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

II.2. Svrha Etičkog kodeksa

Članak 2.

- (1) Etičkim kodeksom ne propisuju se prava, obveze i odgovornosti osoba ni postupci koji bi bili nadomjestak za građanske, kaznene, upravne ili stegovne (disciplinske) postupke uređene pravnim propisima ili normama Veleučilišta.
- (2) Mišljenje doneseno prema načelima iz Etičkog kodeksa djeluje svojim autoritetom i služi promicanju etičnoga ponašanja na Veleučilištu. Ono ne obvezuje druga tijela i nije upravni akt.
- (3) Ako u skladu sa Statutom Veleučilišta povreda Etičkog kodeksa povlači stegovnu odgovornost, utoliko se općim aktom može odrediti u kojim će se slučajevima u stegovnom postupku zatražiti mišljenje nadležnog Etičkog povjerenstva.
- (4) Moralna je obveza svakoga člana veleučilišne zajednice ukazati na neetičko ponašanje pojedinca, odnosno na kršenje odredbi ovoga Etičkog kodeksa.

II.3. Definicije

Članak 3.

- (1) U Etičkom kodeksu rabe se sljedeći pojmovi:
 - Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti označava se kao Zakon,
 - Statut Veleučilišta „Marko Marulić“ u Kninu označava se kao Statut,
 - Etički kodeks označava Etički kodeks Veleučilišta „Marko Marulić“ u Kninu“,
 - Veleučilište označava Veleučilište „Marko Marulić“ u Kninu kao javno visoko učilište koje obavlja djelatnost visokog obrazovanja putem ustrojavanja i izvođenja stručnih studija prijediplomski i diplomskih te može obavljati stručnu i znanstvenu djelatnost u skladu s člankom 23. Zakona,
 - Veleučilišni odjel je ustrojstvena jedinica Veleučilišta,
 - Veleučilišni studij označava sve studije koji su ustrojeni i izvode se na Veleučilištu,
 - „članovi veleučilišne zajednice“: sve osobe koje izvode nastavu, bave se znanstvenim i stručnim radom, surađuju u izvedbi stručnih programa, osobe koje studiraju te osobe koje rade i djeluju u okviru zajedničkih službi, bez obzira na vrstu i trajanje ugovora temeljem kojega ostvaruju prava i obveze na Veleučilištu,
 - „nastavnik“: sve osobe koje izvode nastavu, bez obzira na zvanje te vrstu i trajanje ugovora temeljem kojega održavaju nastavu,
 - „studenti“: sve osobe koje su uključene u obrazovne programe na Veleučilištu, neovisno o njihovom statusu
 - „drugi sudionici“ na Veleučilištu jesu one osobe koje nisu obuhvaćene u gornjim kategorijama, a uključene su u neki od procesa na Veleučilištu.

III. TEMELJNA NAČELA I PRAVILA

III.1. Ljudska prava, poštivanje integriteta i dostojanstva osobe

Članak 4.

- (1) Veleučilište svakom članu veleučilišne zajednice mora omogućiti temeljna ljudska prava koja se ostvaruju unutar veleučilišne zajednice te druga prava zajamčena Ustavom i zakonima Republike Hrvatske.
- (2) Svi članovi veleučilišne zajednice trebaju poštovati druge i biti poštovani kao osobe u skladu sa zajamčenim pravima koja proizlaze iz poštivanja njihova života, integriteta i dostojanstva.
- (3) Svim članovima veleučilišne zajednice mora biti osigurano pravo na privatnost, te autonomija u njihovom djelovanju na Veleučilištu. Svim članovima veleučilišne zajednice treba priznati pravo i osigurati uvjete nesmetanog profesionalnog razvoja i usavršavanja u skladu s osobnim mogućnostima i uvjerenjima te u mjeri u kojoj ne narušavaju to isto pravo druge osobe.
- (4) Svi članovi veleučilišne zajednice imaju obveze i odgovornosti prema drugima u smislu poštena, iskrena i nepristrana ponašanja, ali i nastojanja na podizanju kriterija izvrsnosti u svim domenama radi ostvarivanja zajedničkoga dobra veleučilišne zajednice u cjelini.

III.2. Jednakost i pravednost

Članak 5.

- (1) Svaki član veleučilišne zajednice treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti na način da su isključeni svaka diskriminacija, zlostavljanje, uznemiravanje ili iskorištavanje. Veleučilište je dužno osigurati uvjete za ostvarenje načela jednakosti i pravednosti.
- (2) Članovi veleučilišne zajednice ne smiju zlorabiti svoj autoritet i ne smiju dopustiti da osobni interesi i odnosi rezultiraju situacijama koje mogu utjecati na mogućnost objektivnog prosuđivanja te etičkog i profesionalnog obavljanja radnih obveza.
- (3) Svim članovima veleučilišne zajednice treba osigurati jednake uvjete ostvarivanja profesionalnih obveza, iskazivanja intelektualnih sposobnosti i napredovanja.

III.3. Akademska sloboda

Članak 6.

- (1) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice i obuhvaćaju slobodu znanstvenog istraživanja i stvaralaštva, podučavanja, suradnje i udruživanja sukladno Ustavu Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i Zakonu.

- (2) Nastavnici temelje svoju znanstvenu i pedagošku djelatnost na ustavnim načelima slobode znanstvenog istraživanja i stvaralaštva. U okviru znanstvene i istraživačke djelatnosti dužni su proučavati i objektivno ocjenjivati pojave u svojoj struci rukovodeći se isključivo utvrđivanjem istine, a u okviru nastavnog rada dužni su rezultate ostvarene na svom znanstvenom području i u svojoj struci vjerno prenijeti studentima i razviti kod njih odanost budućem pozivu te najvišim vrednotama ustavnog poretka Republike Hrvatske.
- (3) Veleučilište je dužno zaštititi članove akademske zajednice od svakoga pokušaja sužavanja, ograničavanja ili uskraćivanja akademske slobode.
- (4) Slobodu mišljenja i izražavanja potiče Veleučilište kao temeljnu vrijednost u svim segmentima veleučilišnoga života i rada.

III.4. Profesionalno ponašanje

Članak 7.

- (1) Svi članovi veleučilišne zajednice trebaju odgovorno, savjesno, profesionalno i etički bespriječno ispunjavati sve svoje obveze prema studentima, kolegama i ostalim zaposlenicima Veleučilišta te da u svojem djelovanju slijede načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, ljubaznosti i tolerancije.
- (2) Obveza je svih članova veleučilišne zajednice poštivanje kriterija stručnosti i izvrsnosti te u skladu s tim stalno stručno usavršavanje unutar profesionalnoga područja i utemeljivanje svih profesionalnih i etičkih prosudbi na dostupnim činjenicama, isključujući svakovrsne predrasude.
- (3) Svi članovi veleučilišne zajednice trebaju održavati i poticati suradnju u profesionalnim odnosima i nastojati doprinijeti učinkovitom korištenju veleučilišnih resursa težeći povećanju dobrobiti veleučilišne zajednice i smanjivanju gubitaka uvijek kada je to moguće. Od svih članova veleučilišne zajednice očekuje se djelovanje u duhu zajedničkih ciljeva te sudjelovanje u izvanveleučilišnim djelatnostima koje neće biti u sukobu s njihovim profesionalnim obvezama na Veleučilištu niti im štetiti, a posebice šteti ugledu Veleučilišta.

III.5. Poštivanje zakona i pravnih postupaka

Članak 8.

- (1) Od svih članova veleučilišne zajednice očekuje se poštivanje svih pravnih propisa i pravnih postupaka koji se tiču njihovih obveza kao članova veleučilišne zajednice.
- (2) Veleučilište ima obvezu osigurati uvjete nužne za upoznavanje članova veleučilišne zajednice sa svim relevantnim pravilima koja se tiču njihovih obveza.
- (3) Svim članovima veleučilišne zajednice treba osigurati jednaku mogućnost pritužbe i ravnopravan položaj u postupku ispitivanja povreda odredbi Etičkog kodeksa.

III.6. Poštivanje pravila i stegovnih postupaka

Članak 9.

- (1) Namjerno kršenje pravila na Veleučilištu i ometanje stegovnih postupaka pred tijelima Veleučilišta smatra se povredom Etičkog kodeksa i to:
 - neodazivanje na pozive vezane za provedbu stegovnog postupka,
 - krivotvorenje i uništavanje podataka ili lažno svjedočenje pred tijelima Veleučilišta,
 - sprječavanje ili pokušaj da se spriječi ili obeshrabri sudjelovanje druge osobe u stegovnom postupku,
 - namjerno pomaganje ili poticanje druge osobe da na bilo koji način ometa stegovni postupak,
 - utjecanje na nepristranost tijela koje provodi stegovni postupak.

III.7. Transparentnost i tajnost

Članak 10.

- (1) Obrazovna, znanstvena, stručna i upravna djelatnost na Veleučilištu jesu javne, transparentne i otvorene. Pravila i odredbe, te postupci i rezultati svih vidova djelovanja na Veleučilištu moraju biti precizni, jasni i dostupni.
- (2) Svi članovi veleučilišne zajednice dužni su štiti povjerljivost onih podataka koji su temeljem posebnih propisa takvima označeni, a radi zaštite ljudskih prava članova veleučilišne zajednice, odnosno radi interesa Veleučilišta.
- (3) Svi članovi veleučilišne zajednice koji raspolažu podacima sa statusom povjerljivosti trebaju štiti tajnost takvih podataka.

III.8. Objektivnost i nepristranost

Članak 11.

- (1) Svi članovi veleučilišne zajednice trebaju biti objektivni i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utječu na njihovu objektivnost u akademskim, istraživačkim, administrativnim, poslovnim i upravljačkim djelatnostima.
- (2) Ocjenjivanje djelatnosti i profesionalne kompetencije bilo kojega člana veleučilišne zajednice ne smije počivati na kriterijima koji nisu neposredno relevantni za obavljanu djelatnost ili profesionalne obveze.

IV. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA

IV.1. Diskriminacija

Članak 12.

- (1) Na Veleučilištu je neetičan bilo koji oblik diskriminacije (neposredne i posredne) prema religijskoj, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, jeziku, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnome stilu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.
- (2) Članovi veleučilišne zajednice ne smiju biti podložni predrasudama koje mogu dovesti do neobjektivnosti ili diskriminacije.

IV.2. Uznemiravanje

Članak 13.

- (1) Zabranjena je svaka vrsta uznemiravanja između članova veleučilišne zajednice.
- (2) Na Veleučilištu je neetična svaka vrsta uznemiravanja (neposrednog i posrednog) koje se temelji na religijskoj, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, jeziku, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnome stilu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.
- (3) Pojam uznemiravanja podrazumijeva svako neprimjereno ponašanje koje predstavlja povredu osobnog dostojanstva, ometa obavljanje radnih obveza ili smanjuje kvalitetu života osobe prema kojoj je usmjereno, odnosno neprimjereno ponašanje koje pridonosi stvaranju neugodnih, neprijateljskih radnih i obrazovnih okolnosti, dovodi do zastrašivanja, vrijeđanja i ponižavanja.

(4)

IV.3. Primanje darova i drugih dobara

Članak 14.

- (1) Nije etično da članovi/članice veleučilišne zajednice traže ili primaju darove, odnosno potiču darivanje za koje postoji razborita pretpostavka da će neizravno ili izravno utjecati na objektivnost ili ispunjavanje i poštivanje profesionalnih obveza.
- (2) Korupcijom se smatra svaki pokušaj primanja i davanja darova u novcu ili naravi radi izravnog utjecanja na objektivnost ili ispunjavanje i poštivanje profesionalnih obveza, prava i dužnosti.
- (3) Neetičnim se smatra svaki oblik sukoba interesa, kako bilo koja izvanveleučilišna djelatnost ne bi utjecala na profesionalne obveze nekog člana veleučilišne zajednice. Sukob interesa može doći do izražaja zbog obiteljskih, prijateljskih i antagonističkih odnosa.

IV.4. Fizičke povrede i zlostavljanje

Članak 15.

- (1) Obrazovni proces zahtijeva od svih sudionika poštivanje prava na osobni integritet drugih članova veleučilišne zajednice radi ostvarivanja njihovih akademskih ciljeva i sudjelovanja u djelatnostima Veleučilišta.
- (2) Bilo koja vrsta namjernog fizičkog povređivanja, napastovanja, uznemiravanja, ucjenjivanja, onemogućavanja, prijetnji, prisiljavanja, ponižavanja, zastrašivanja, izrugivanja, vrijeđanja ili slično predstavlja povredu Etičkog kodeksa.

IV.5. Droga i alkohol

Članak 16.

- (1) Stav je Veleučilišta da je educiranje i savjetovanje najbolji način borbe protiv zloupotrebe ili potencijalne zloupotrebe opojnih droga i alkohola. U borbi protiv ovisnosti dopuštena je primjena stegovnih mjera. Povredom Etičkog kodeksa smatraju se sljedeći postupci:
 - prodaja i upotreba opojnih droga u prostorima koje Veleučilište posjeduje, kontrolira ili koristi,
 - prodaja i konzumiranje alkoholnih pića u prostorima koje Veleučilište posjeduje, koristi ili kontrolira (alkoholna pića smiju se prodavati i konzumirati samo u prostorima i prilikama koji su odobreni od strane ovlaštenih osoba, odnosno u slučajevima kada je konzumacija takvih pića dio nastavnog, stručnog ili istraživačkog procesa),
 - sudjelovanje u obrazovnom procesu pod utjecajem opojnih droga ili u alkoholiziranom stanju.
 -

IV.6. Sigurnost i zaštita

Članak 17.

- (1) Povredom Etičkog kodeksa smatra se:
 - namjerno stvaranje okolnosti koje su opasne po život, fizičko ili psihičko zdravlje i sigurnost,
 - situacije koje su opasne po život, zdravlje i sigurnost, a koje su nastale kao posljedica nedopustivog zanemarivanja obveza,
 - pristup ili pokušaj ulaska u bilo koji objekt ili prostor Veleučilišta s ograničenim pristupom bez odobrenja ovlaštenih osoba,
 - posjedovanje, davanje drugoj osobi, izrada ili sudjelovanje u izradi ključa ili drugog sredstva koje omogućuje pristup objektima ili imovini Veleučilišta bez dopuštenja ovlaštenih osoba,
 - namjerno oštećivanje ili uništavanje imovine Veleučilišta ili imovine koja je u posjedu drugih osoba na Veleučilištu,
 - unošenje vatrenog i hladnog oružja, eksplozivnih naprava, opasnih kemikalija i drugih opasnih naprava,
 - namjerno iznošenje netočnih informacija u cilju lažnog uzbunjivanja bilo kojeg člana veleučilišne zajednice,
 - zlouporaba računalnih sustava ili tehnoloških resursa za nedopustive svrhe.

V. ETIČKA NAČELA U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

V.1. Znanstveno nepoštenje i prijevara u znanosti

Članak 18.

- (1) Znanstveno nepoštenje definiramo kao izmišljanje, krivotvorenje te plagiranje u predlaganju i provođenju istraživanja, recenziji ili objavljivanju rezultata.

V.2. Znanstvena čestitost

Članak 19.

- (1) Rezultati znanstvenog i stručnog rada, posebice istraživanja prikupljaju se u skladu s etičkim standardima znanstvene i stručne prakse.
- (2) Izvorni podaci pohranjuju se, čuvaju, obrađuju, koriste i prenose tako da se spriječi njihovo gubljenje, uništenje, pristup neovlaštenim osobama, razotkrivanje povjerljivih i tajnih podataka ili moguće zlouporabe tijekom propisanog vremena od završetka istraživanja.
- (3) U znanstvenom istraživanju potrebno je primjenjivati načelo svjesnog pristanka na temelju odgovarajuće obaviještenosti sudionika. Prava i dostojanstvo svih koji sudjeluju kao ispitanici i drugi sudionici u znanstvenom istraživanju treba štititi.

Članak 20.

V.3. Izmišljanje rezultata

- (1) U znanstvenom, stručnom i istraživačkom radu nije prihvatljivo izmišljanje rezultata.
- (2) Smatra se da je izmišljanje svako namjerno predstavljanje, širenje i objavljivanje navodnih rezultata unatoč znanja o tome da znanstveni ili stručni rad i istraživanje na koje se poziva u stvarnosti nije bilo provedeno.

V.4. Krivotvorenje

Članak 21.

- (1) U znanstvenom, stručnom i istraživačkom radu neprihvatljivo je svako krivotvorenje (falsifikacija).
- (2) Krivotvorenje uključuje svako djelovanje kojim se suprotno načelima znanstvenog ponašanja manipulira objektom, opremom ili procesom istraživanja sa svrhom da se namjerno podese ili tumače rezultati istraživanja

Članak 22.

V.5. Plagiranje

- (1) Svaki oblik plagiranja radova i ideja smatra se povredom Etičkog kodeksa. Svi članovi akademske zajednice moraju jamčiti za izvornost objavljenih znanstvenih i stručnih radova te točnost i poštenje u prikazivanju i navođenju informacija o porijeklu navoda kojima su se u radu koristili.
- (2) Potrebno je štititi pravo na intelektualno vlasništvo nad rezultatima istraživanja i prikupljenim podacima svih članova veleučilišne zajednice.

Članak 23.

V.6. Zloupotreba autorstva

- (1) Od članova veleučilišne zajednice očekuje se da navedu kao autore sve sudionike u procesu nastajanja znanstvenog ili stručnog rada koji su intelektualno pridonijeli radu.
- (2) Zabranjena je zloupotreba autorstva.
- (3) Zloupotrebom autorstva smatra se:
 - nezasluženo autorstvo bez ispunjavanja uvjeta autorstva,
 - podmetanje autorstva, odnosno dopisivanje na popis autora bez znanja i pristanka,
 - prisvajanje autorstva temeljem nadređene funkcije te financijske ili druge potpore,
 - namjerno izostavljanje autora koji ispunjavaju uvjete za autorstvom,
 - namjerno krivo ili pristrano citiranje literature.

V.7. Kolegijalnost

Članak 24.

- (1) Autori i koautori svih znanstvenih uradaka, posebice znanstvenih publikacija, trebaju zadovoljiti sljedeće kriterije: djelatno sudjelovanje u razvoju ideje istraživanja, izradi koncepta i oblika istraživanja; prikupljanju i obradi ili tumačenju rezultata istraživanja; pisanju i oblikovanju znanstvenog uratka ili kritičkoj reviziji i napokon odobrenju takvog uratka.
- (2) Upravna, tj. ustrojno nadređena funkcija unutar ustanove, financijska ili druga potpora nisu same po sebi kvalifikacije za prisvajanje autorstva.
- (3) Svako sudjelovanje u istraživanju, koje ne predstavlja autorstvo, potrebno je odgovarajuće spomenuti.
- (4) Svaki član ove zajednice ima pravo na jednak pristup relevantnim informacijama i uporabi javno financirane opreme i materijala, poštujući posebne propise.
- (5) Mentorski odnos mora počivati na međusobnom uvažavanju i poštovanju intelektualnog vlasništva i drugih prava ostvarenih tijekom rada u okviru tog odnosa, bez iskorištavanja nadređenosti mentorskog položaja.

V.8. Sukob interesa i privrženost

Članak 25.

- (1) Sukob interesa je pojava u kojoj djelovanje člana ove zajednice uključuje postojanje sukoba osobnih interesa i obveza prema ustanovi, ili u razumnoj mjeri postoji privid takve situacije.
- (2) Sukob privrženosti je pojava je u kojoj postoji djelovanje ili zaposlenost koje ograničuje obavljanje radnih obveza i odgovornosti preuzetih od matične ustanove.
- (3) Nužno je da se svaki sukob interesa i privrženosti podnese na uvid ustanovi na procjenu, tako da ih se može, u razumnoj mjeri, izbjeći i nadzirati.
- (4) Svi članovi veleučilišne zajednice trebaju izbjegavati sukobe interesa (sukob interesa mogu uzrokovati na primjer obiteljski odnosi, blisko prijateljstvo, antagonizmi i sl.)
- (5) Nedopustiv je svaki oblik nepotizma.
- (6) U ustanovama u sustavu potrebno je, zbog izbjegavanja nepotizma, izbjegavati zapošljavanje osoba za koje se, zbog rodbinskih ili bliskih odnosa s osobama koje bi im bile izravno nadređene, može u razumnoj mjeri procijeniti postojanje sukoba interesa.

V.9. Zaštita ispitanika

Članak 26.

- (1) Od istraživača i ustanova u kojima se istraživanja provode zahtijeva se pridržavanje odgovarajućih međunarodnih i nacionalnih zakona i pravilnika o zaštiti ispitanika.
- (2) Pri tome je potrebno jamčiti dragovoljno sudjelovanje svih ispitanika, povjerljivost, tajnost i anonimnost podataka o ispitanicima te povoljan omjer boljitka/rizika za ispitanike.

V.10. Zaštita/briga o pokusnim životinjama

Članak 27.

- (1) Ako su u istraživanje uključene pokusne životinje, istraživač jamči striktno pridržavanje Zakona o dobrobiti životinja, te Europske konvencije o radu s laboratorijskim životinjama.

V.11. Društvena odgovornost

Članak 28.

- (1) Zahtijeva se pridržavanje najviših ekoloških normi uz detaljan opis utjecaja na okoliš i načine odlaganja otrovnog i drugog otpada nastalog tijekom istraživanja; sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske.

V.12. Obveze prema matičnoj ustanovi i javnosti

Članak 29.

- (1) U zasnivanju i ispunjavanju svih ugovornih, znanstvenih, nastavnih i drugih obveza prema matičnoj ustanovi, drugim ustanovama u sustavu i javnosti zahtijeva se pridržavanje najviših etičkih standarda što uključuje: poznavanje pravila i statuta ustanove te odgovarajuće zakonske regulative; nepostojanje financijskog i vlasničkog sukoba interesa i nepostojanje sukoba interesa spram matične ustanove; nepostojanje sukoba privrženosti pri provođenju istraživanja; ne dovođenje javnosti u zabludu predstavljanjem vlastitih istupa ili stajališta kao službenih stajališta akademske ili znanstvene zajednice.
- (2) Svi članovi veleučilišne zajednice su i izvan radnog vremena dužni paziti da ne ugroze ugled Veleučilišta.
- (3) Svi članovi veleučilišne zajednice su dužni međusobne sporove rješavati unutar Veleučilišta.
- (4) Prilikom javnog istupanja svi članovi veleučilišne zajednice su dužni da njihovi nastupi budu u suglasju s pravilima Etičkog kodeksa.
- (5) Svoju političku djelatnost članovi veleučilišne zajednice moraju strogo odvojiti od svoga rada na Veleučilištu. Nedopustivo je koristiti prostorije i sredstva Veleučilišta za obavljanje političke djelatnosti ili vlastitu promociju.
- (6) U političkoj djelatnosti izvan Veleučilišta svi članovi veleučilišne zajednice trebaju čuvati ugled Veleučilišta te izbjegavati ekstremna opredjeljenja nespojiva s temeljnim vrijednostima ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske i sa suvremenim shvaćanjem demokracije.

V.13. Odgovornost prema veleučilišnoj zajednici

Članak 30.

- (1) Svi članovi veleučilišne zajednice pozvani su skrbiti o interesima Veleučilišta u duhu akademske slobode i etičkih načela, njegujući odgovornost prema veleučilišnoj zajednici kao cjelini i svakom njezinom članu.
- (2) Neetično ponašanje uključuje, ali nije ograničeno samo na:
 - zlouporaba položaja ili ugleda na Veleučilištu radi stjecanja osobne koristi ili na štetu objektivnih profesionalnih kriterija,
 - poticanje drugih članova veleučilišne zajednice na nepoštivanje veleučilišnih pravila i običaja,
 - korištenje veleučilišne imovine i/ili nematerijalnih prava za stjecanje osobne, komercijalne ili političke koristi,
 - namjerno predstavljanje osobnih stavova kao službenoga stava Veleučilišta radi stjecanja osobne koristi i

- korištenje imena ili logotipa Veleučilišta za privatne djelatnosti kako bi se stvorio dojam veleučilišnoga autoriteta.

V.14. Javno nastupanje

Članak 31.

- (1) Veleučilište je svjesno svoje društvene odgovornosti i podupire pravo članova veleučilišne zajednice na javno nastupanje i slobodu izražavanja koje uključuje nastupe pred publikom, na radiju i televiziji, izražavanje svojih stavova u novinama, knjigama i časopisima, kao i druge oblike djelovanja za dobrobit zajednice.
- (2) Članovi akademske zajednice s višim akademskim stupnjem ili profesionalnim statusom ne smiju zabranjivati niti ograničavati osobne javne nastupe članovima zajednice s nižim akademskim stupnjem ili profesionalnim statusom, niti taj nastup ičim uvjetovati.
- (3) Članovi veleučilišne zajednice koji su ovlašteni javno nastupati te nastupaju u ime Veleučilišta moraju jasno istaknuti da izlažu stavove Veleučilišta. U svim oblicima javnih nastupa i djelovanja u kojima članovi veleučilišne zajednice predstavljaju Veleučilišta osobito se očekuje postupanje u skladu s najvišim etičkim i profesionalnim standardima.

V.15. Profesionalno napredovanje

Članak 32.

- (1) Veleučilište treba svim članovima veleučilišne zajednice osigurati jednake uvjete napredovanja temeljem ispunjavanja profesionalnih obveza.
- (2) Procjena uspješnosti ostvarivanja profesionalnih obveza i profesionalne kompetencije bilo kojega člana veleučilišne zajednice treba biti objektivna i nepristrana te utemeljena na definiranim i transparentnim kriterijima.
- (3) Svaki član veleučilišne zajednice treba temeljiti prosudbe o uvjetima napredovanja drugih članova isključivo na kriterijima koji su neposredno relevantni za obavljanu djelatnost ili profesionalne obveze, odnosno, na pokazanoj stručnosti, profesionalnim zaslugama i rezultatima u obavljanju radnim mjestom propisane vrste radnih zadataka.

VI. PROFESIONALNA PRAVA I ODGOVORNOSTI

VI.1. Nastavnička etika

Članak 33.

- (1) Osim pridržavanja temeljnih načela i pravila Etičkoga kodeksa nastavnici trebaju postupati i u skladu s načelima vezanim uz svoje profesionalne dužnosti podučavanja:

- osigurati i održavati točnost, preciznost i uzornost sadržaja predmeta koji mu je povjeren, prenoseći suvremene spoznaje i interpretacije znanstvenih i stručnih dosega,
- osigurati i održavati primjereni položaj predmeta koji mu je povjeren unutar cjelovitog programa studija,
- svim studentima ponuditi istovjetne mogućnosti koje svima jamče podjednak napredak i usvajanje potrebnih znanja, vještina i sposobnosti, pridonoseći cjelokupnom razvoju studenata,
- u nastavnom procesu trebaju ostvariti dijalog sa studentima, voditi ih kroz studij i na aktivno sudjelovanje te povezivati teoriju i praksu,
- teme koje iz bilo kojeg razloga za neke studente mogu biti osobito osjetljive valja obrađivati otvoreno ali obazrivo,
- osigurati studentima vrednovanje i ocjenjivanje na temeljima pravednosti, objektivnosti, transparentnosti, pravodobnosti i javnosti,
- poštivati dostojanstvo kolega nastavnika u nastavnom procesu i u suradnji s njima raditi u interesu napredovanja studenata,
- u interesu razvoja studenata nastavnik treba poštivati obrazovne ciljeve, strategije i standarde institucije u kojoj podučava,
- suzdržavati se od svakog uvjetovanja pribivanja nastavi i/ili pristupanja ispitu koje nije predviđeno studijskim programom, a osobito od nametanja uvjeta koji nastavniku donose ekonomske i druge koristi (primjerice, kupnjom vlastita udžbenika i sl.),
- potrebno je da svaki nastavnik bude pristupačan studentima na način da unaprijed odredi vrijeme za konzultacije,
- u komunikaciji sa studentima trebaju biti korektni, ne podizati ton, ne služiti se ironijom, niti na bilo koji način omalovažavati studente,
- uzimati u obzir mišljenje i ocjenu studenata o svojem radu u nastavi radi unaprjeđivanja kvalitete nastavnog procesa,
- Nastavnici su dužni čuvati svoju neovisnost kao temeljnu pretpostavku znanstvenog rada te se suprotstaviti svakom pokušaju da im se izvan Veleučilišta nametnu vrednote ili mjerila nespojiva s istinskim pozivom znanstvenika ili pravilima struke. Osobito su dužni odlučno braniti čast svojeg poziva i odbiti svaki pokušaj podmićivanja, uključujući i njegove prikrivene oblike kao što je dobivanje raznih materijalnih i drugih pogodnosti,
- Dužnost je nastavnika da svojim znanstvenim i nastavnim radom te javnim djelovanjem pridonese očuvanju i unaprjeđivanju ugleda Veleučilišta.

VI.2. Odnos prema vlastitom radu

Članak 34.

- (1) Nastavnici su obvezni bez obzira na dostignuta zvanja trajno raditi na svojoj izobrazbi u okviru koncepta cjeloživotnog obrazovanja. Obvezni su pratiti najnovija dostignuća na svom znanstvenom području i struci.
- (2) Svaki zaposlenik Veleučilišta mora odgovorno, savjesno, profesionalno i etički besprijeorno ispunjavati sve obaveze prema studentima, kolegama i ostalim zaposlenicima Veleučilišta, pridržavati se pri tom načela objektivnosti, nepristranosti, razboritosti i tolerancije.

- (3) Nastavnici moraju uredno, kvalitetno i savjesno obavljati svoje dužnosti. U slučaju spriječenosti moraju pravodobno osigurati odgovarajuću zamjenu ili se barem pravodobno ispričati.
- (4) Nastavnici su dužni, uz nastavne obveze, sudjelovati i u drugim djelatnostima Veleučilišta i tim djelatnostima dati prednost pred obvezama izvan Veleučilišta.
- (5) Nastavnici ne smiju obavljati poslove nespojive s njihovim pozivom, bez obzira na to prihvaćaju li ih iz financijskih ili drugih razloga.
- (6) Svaki zaposlenik Veleučilišta treba biti tijekom radnog vremena odjeven primjereno članu akademske zajednice.

VI.3. Odnos prema kolegama, suradnicima i zaposlenicima Veleučilišta

Članak 35.

- (1) Nastavnici su dužni pridonositi stvaranju demokratske atmosfere, tolerantnosti te kulturnog miljea.
- (2) U znanstvenim i stručnim radovima, na znanstvenim i stručnim skupovima te općenito u međusobnim kontaktima nastavnici su dužni njegovati snošljivost i kulturu dijaloga. U polemici dužni su se suprotstavljati argumentirano i uz poštivanje oponenta. Nedopustiv je laudativni pristup radovima drugih autora te prešućivanje njihovih nedostataka zbog očuvanja prijateljstva ili drugih interesa, ali i kritiziranje ili ignoriranje radova drugih autora samo zato što nisu istomišljenici ili iz drugih osobnih razloga. Prilikom recenziranja i klasificiranja tuđih radova nastavnici se također moraju izdići iznad osobnih interesa.
- (3) Nastavnici su dužni mlađim kolegama ostaviti dovoljno vremena za vlastito usavršavanje. Posebno je nedopustivo koristiti ih za obavljanje onih poslova koje je dužan i ovlašten obavljati samo nastavnik.
- (4) Nastavnici su dužni poštovati osobno i profesionalno dostojanstvo drugih zaposlenika na Veleučilištu. Ne mogu od njih tražiti obavljanje poslova koji nisu u svezi s njihovim radnim dužnostima.

VI.4. Odnos prema studentima

Članak 36.

- (1) Odnos nastavnika i studenta temelji se na pravičnosti, poštovanju, nepristranosti, otvorenosti, povjerenju i poštivanju privatnosti i dostojanstva.
- (2) Neprihvatljiva je zlouporaba položaja moći i nadređenosti nad studentima.
- (3) U nastavnom procesu nastavnici trebaju ostvariti dijalog sa studentima, voditi ih kroz studij, poticati ih na aktivno sudjelovanje te povezivati teoriju i praksu. Obvezna i literatura koja se preporučuje mora biti pažljivo izabrana, tako da je u skladu sa studijskim programom, razumljiva i dostupna studentima.

- (4) Nastavnici ne smiju ispunjenje nastavnih obveza studenata te polaganja ispita uvjetovati kupovinom određene literature ili drugih nastavnih pomagala.
- (5) Nastavnici ne smiju sadržaj ispita utvrđivati na način koji će studente navoditi na to da se u pripremanju ispita moraju koristiti strogo određenom literaturom, osobito onom koja nije predviđena studijskim programom.
- (6) Ako je u studijskom programu predviđena alternativna literatura za pripremanje određenog ispita, studentima se mora omogućiti da ispit pripremaju i s uspjehom polažu po bilo kojoj od te literature i neovisno o tome kod kojeg će nastavnika polagati.
- (7) Nastavnici moraju pravično ocjenjivati studente, isključivo na temelju iskazanog znanja. Ispiti moraju biti javni jer se na taj način najbolje otklanja prigovor neobjektivnosti. Dužnost je nastavnika da se dosljedno suprotstavljaju intervencijama u svezi s ispitima, bez obzira na to od koga potječu i čime se opravdavaju.
- (8) Nastavnici su dužni poštovati dostojanstvo studenata, bez obzira na njihovo etničko podrijetlo, rasu, spol, životnu dob, bračni status te političko, vjersko ili drugo opredjeljenje.
- (9) Nastavnici moraju biti pristupačni studentima osobito na način da unaprijed odrede vrijeme za konzultacije. U komunikaciji sa studentima trebaju biti korektni, ne podizati ton, ne služiti se ironijom, niti na bilo koji drugi način omalovažavati studente.
- (10) Prema studentima treba odnositi s poštovanjem, objektivno, otvoreno i pravično, a sa saznanjima o privatnosti studenta potrebno je odnositi se povjerljivo. Potrebno je poticati slobodnu razmjenu mišljenja i objektivnu raspravu.
- (11) Ne smije se zlorabiti položaj moći i nadređenosti nad studentima za osobni probitak. U slučaju osobnih sukoba, sukoba interesa ili privida sukoba interesa zbog rodbinskih ili bliskih odnosa sa studentima o takvom je sukobu nužno obavijestiti nadređene koji moraju osigurati objektivnost i nepristranost u akademskom okruženju prema takvom studentu.

VI.5. Dužnosti, obveze i prava studenata

Članak 37.

- (1) Pravo studenta je uživanje pune ljudske, akademske i intelektualne slobode bez predrasuda, kao i svih ostalih članova ove zajednice.
- (2) Od studenata se očekuje da se ponašaju kao odgovorni članovi veleučilišne zajednice poštujući zakone i propise Veleučilišta, temeljna ljudska prava, integritet i dostojanstvo drugih osoba, akademske slobode, načelo ravnopravnosti i pravednosti.
- (3) Očekuje se da studenti pošteno i etično ispunjavaju svoje obveze, da im je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponašaju civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda.

- (4) U akademskom okruženju, znanstvenom radu i objavljivanju rezultata toga rada za studente vrijede ista pravila, dužnosti i prava kao i za ostale članove obuhvaćene ovim Kodeksom.
- (5) Veleučilište podupire i štiti sva prava studenata koja proizlaze iz zakona, propisa Veleučilišta i etičkih normi ponašanja i djelovanja, a pogotovo pravo na aktivno sudjelovanje u obrazovnom procesu, pravo na zaštitu od nasilja, diskriminacije i uznemiravanja, pravo na jednakost i pravičnost, pravo na zaštitu osobnih podataka.
- (6) Neetično ponašanje uključuje, ali nije ograničeno samo na, sve radnje kojima je cilj steći nezasluzeni rezultat pri provjeri znanja, vještina i sposobnosti u odgojno-obrazovnom procesu, bilo u pisanom ili usmenom obliku: prepisivanje, plagiranje, krivotvorenje rezultata ispita i ispitnih materijala; umnožavanje i preinačavanje bez dopuštenja, namjerno uništavanje tuđeg rada, namjerno ometanje pristupa literaturi i drugim didaktičkim materijalima i informacijama.
- (7) Osobito neetičnim ponašanjem smatraju se javno iznošenje neprovjerenih i netočnih podataka o drugim studentima/studenticama, odnosno članovima zajednice, korištenje računarskih sustava i baza podataka bez dopuštenja, prepisivanje tuđih tekstova ili dijelova tekstova, podataka, eksperimenata, projekata i dr. iz bilo kojeg izvora.
- (8) Studenti su dužni suzdržavati se od prepisivanja.
- (9) Prepisivanjem se smatra nedopušteno primanje i davanje pomoći koje ima za cilj na nedopušteni način utjecati na korektnost ocjenjivanja na ispitima i drugim oblicima vrednovanja rada studenata.

VI.6. Odnos prema imovini

Članak 38.

- (1) Nastavnici, student i drugi zaposlenici dužni su se savjesno i s dužnom pozornošću odnositi prema imovini Veleučilišta.
- (2) Nastavnici, studenti i drugi zaposlenici ne smiju se koristiti imovinom i sredstvima Veleučilišta, koja nisu povezana s njihovim radom na Veleučilištu, za privatne potrebe i/ili za potrebe drugih osoba.

VII.PRAĆENJE I PROVEDBA ETIČKOG KODEKSA

VII.1. Etičko povjerenstvo veleučilišta

Članak 39.

- (1) Dekan Veleučilišta pokreće postupak osnivanja Etičkog povjerenstva (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), a potvrđuje ga Vijeće Veleučilišta.
- (2) Etičko se povjerenstvo sastoji od pet članova, zaposlenika Veleučilišta. Od toga tri člana su iz reda nastavnika, jedan član iz reda ostalih zaposlenika, a jedan član iz reda

studenta. Mandat članova traje četiri godine i mogu biti ponovno birani. Etičko povjerenstvo izabire predsjednika između svojih članova na četiri godine.

- (3) Etičko povjerenstvo Veleučilišta brine se o provedbi i poštivanju Etičkoga kodeksa, daje tumačenja Etičkoga kodeksa i provodi postupak utvrđivanja povrede Etičkoga kodeksa.
- (4) Zadaća Etičkog povjerenstva je promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti.
- (5) Etičko povjerenstvo može dekanu predložiti imenovanje ad hoc povjerenstava.

VII.2. Zahtjev za mišljenje

Članak 40.

- (1) Postupak pred Etičkim povjerenstvom pokreće se zahtjevom za davanje Mišljenja o sukladnosti određenog djelovanja s načelima i pravilima navedenim u Etičkom kodeksu.
- (2) Zahtjev se podnosi predsjedniku Etičkog povjerenstva.
- (3) Podneseni zahtjev treba biti obrazložen i potkrijepljen dokazima.
- (4) Uz zahtjev se moraju navesti odredbe Etičkog kodeksa u vezi s kojim se traži mišljenje.
- (5)

VII.3. Postupanje Etičkog povjerenstva

Članak 41.

- (1) Po primitku zahtjeva za izdavanje Mišljenja predsjednik Etičkog povjerenstva saziva sastanak Povjerenstva u roku od 8 dana od primitka zahtjeva.
- (2) Povjerenstvo može od podnositelja zahtjeva zatražiti dodatna pojašnjenja.
- (3) Povjerenstvo može zatražiti očitovanje i pojašnjenje od zainteresiranih osoba po Zahtjevu.
- (4) Ako se traži ispitivanje etičnosti pojedinog člana veleučilišne zajednice Povjerenstvo mu mora omogućiti da se izjasni i iznese svoje argumente.
- (5) Povjerenstvo daje mišljenje na temelju navoda i podataka iz zahtjeva, priloga iz zahtjeva te dodatnih pojašnjenja i očitovanja.
- (6) Povjerenstvo ne provjerava navode iz zahtjeva i očitovanja niti ima istražne ovlasti utvrđivati činjenice po vlastitoj inicijativi.
- (7) Ako se navodi o činjenicama iz zahtjeva i očitovanja razlikuju a o istinitosti spornih tvrdnji ne može se zaključiti iz materijala koji je podnesen u postupku, Povjerenstvo će tu okolnost navesti u svojem mišljenju te se ograničiti na iskazivanje stava o načelnom pitanju.

VII.4. Mišljenje Etičkog povjerenstva

Članak 42.

- (1) Na temelju Zahtjeva te ostalih prikupljenih podataka Etičko povjerenstvo dostavlja Mišljenje podnositelju zahtjeva i dekanu.
- (2) Pri donošenju Mišljenja nastoji se postići suglasnost svih članova Povjerenstva, no, ako to nije moguće, Mišljenje se donosi na temelju stajališta većine članova Povjerenstva.
- (3) Mišljenje se donosi u pisanom obliku u roku 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (4) Ako je Povjerenstvo zatražilo dodatna pojašnjenja i informacije taj se rok računa od dana njihova zaprimanja. U tom slučaju Mišljenje mora biti doneseno u roku 90 dana od dana zaprimanja Zahtjeva.
- (5) Mišljenje mora sadržavati:
 - opis Zahtjeva i pitanja o kojima je Etičko povjerenstvo raspravljalo,
 - navode o načelima i pravilima Etičkog kodeksa po kojemu je Etičko povjerenstvo postupalo,
 - stav Etičkog povjerenstva o tome je li ponašanje u Zahtjevu opisano u skladu s Etičkim kodeksom,
 - razloge za Mišljenje Etičkog povjerenstva,
 - podatak o tome je li Mišljenje doneseno jednoglasno ili nije.
- (6) Iznimno, ako Etičko povjerenstvo utvrdi da na temelju zahtjeva i drugih zaprimljenih podataka ne može donijeti svoje Mišljenje Predsjednik je dužan obavijestiti dekana i podnositelja Zahtjeva te navesti razloge za isto.
- (7) Mišljenje djeluje svojim autoritetom, ne obvezuje druga tijela i nije upravni akt.

VII.5. Djelovanje Etičkog povjerenstva

Članak 43.

- (1) Etičko povjerenstvo djeluje neovisno i samostalno u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga i u postupku utvrđivanja povreda Etičkog kodeksa.
- (2) Etičko povjerenstvo može u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga zatražiti stručnu pomoć pojedinih institucija ili stručnih osoba.
- (3) Etičko povjerenstvo poštivat će u postupku utvrđivanja povrede Etičkog kodeksa načelo tajnosti i štiti dostojanstvo svih osoba u postupku.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 44.

- (1) Poštovanje odredbi Etičkog kodeksa je obavezno za sve pripadnike veleučilišne zajednice.
- (2) Svi pripadnici veleučilišne zajednice trebaju odbiti svaku radnju koja je u suprotnosti s Etičkim kodeksom, a Etičko povjerenstvo im je dužno u tome pomoći.
- (3) Zaposlenici Veleučilišta prilikom potpisivanja ugovora o radu, a studenti prilikom upisa na studij, svojim potpisom prihvaćaju ovaj Etički kodeks te se obvezuju djelovati i ponašati u skladu s njim.

Članak 45.

- (1) Ovaj Etički kodeks stupa na snagu osmog (8.) dana od dana objave na oglasnoj ploči Veleučilišta.
- (2) Stupanje na snagu ovog Etičkog kodeksa prestaje važiti Etički kodeks (Klasa: 003-01/20-02/06, Urbroj: 218271-40/1-20-1-4) od 14. veljače 2020.

Dekanica:
dr. sc. Marijana Drinovac Topalović, prof. struč. stud.

Klasa: 003-01/24-02/21
Urbroj: 104-01-24-5
Knin, 3. travnja 2024. godine

Ovaj Etički kodeks objavljen je _____ te je stupio na snagu dana _____.

Tajnik

Jelena Batić, mag. oec.